

[p1]

Gand, Samedi 11 heures.

Mon Cher Ami¹

Merci de votre envoi² qui malheureusement ne peut entrer dans le V land de ce jour. Ce sera pour lundi. C'est très bien fait. Cependant il faudra supprimer les couplets 6 & 7 ainsi que le 20^{e3} Les deux premiers sont relatifs aux Kalverpooten et au Patershoofd⁴ met hoorens aen de VDHaghen, puis le dernier concerne De luizen⁵ de le

.....

- 1 Deze brief is een bijlage bij handgeschreven brief van [B. Van Hove aan Guido Gezelle van \[30.03.1857\]](#)
- 2 Betreft "Daer rydt al door de stad van Gent." Aangepaste versie zou uiteindelijk op woensdag 01/04/1857 verschijnen in *Het Vlaemsche Land*. Dit lied is een tegenantwoord op de reacties op "t Comet al van der hagen", verschenen op 23/03/1857 in *Het Vlaemsche Land*, waarin Gezelle de Gentse drukker-uitgever Eugeen Vanderhaeghen op de korrel nam, die zijn familiewapen met kenspreuk "T Comet al van der Haeghen" gezet had op het op het titelblad van de Gentse Studenten-almanak uitgegeven door het Taalminnend studenten-genootschap onder kenspreuk : 't Zal wel gaan. Zie A. Vandeputte 'Guido Gezelle op het oorlogspad' DWB (1933), p.407-421.
- 3 Strofe 6 en 7 werden aangepast in de gepubliceerde versie, maar de voorstelling van Eugeen Vanderhaeghen als sater bleef behouden.

DAER RYDT AL DOOR DE STAD VAN GENT.

Nieuw aerdig liedeken, op de wijze van « Duivels me' koolbranders. »

1.

Daer rydt al door de stad van Gent

'ne groote groote wagen,

Waer op men al de ware vent

Die comet van der hagen. (bis)

2.

De wagen is met breë beslag

Beslegen op de wielen

en rotst en botst by nacht en dag,

de peerden op de hielen.

Broedermin⁶ van hetgeen hem op de huid krioelt. Cela nuirait au Vlaemsche Land qui a accès dans un grand nombre de bonnes maisons. Si d'ici à demain soir, M. Gezelle pouvait remplacer le dernier couplet, ce serait excellent. Je ne sais s'il a tenu copie de la chanson. Mais l'avant-dernier finit ainsi:

.....

3.

De peerden zyn gekruist van ras

Gekruist al op de schouders.

Geraedt eens hoe de name was

van hun gezegende ouders ??

4.

Van achter wit en rood van voor,

aenzyds met slyk bespetterd :

zoo rydt en rotst de wagen door

de straten dat het klettert.

5.

Van boven zit een aerdig man,

een voerman, op den wagen ;

die roept al dat hy roepen kan:

Het comet van der hagen !

6.

Hy heeft een hoofd met hoorens aen

gelyk de saters dragen

en stoppels op zyn kinne staen

lyk doorens van der hagen!

7.

Ook blaest hy warm en blaest hy koud,

Hy bast, de rekel bast alom⁷

.....

en draeit naar alle kanten,
zoo lang hy, waer hy veel van houdt,
maer geld ziet en kalanten.

8.

Hy draegt, gelyk ne sint Niklaei,
twee groote groote panders:
al vooren heel vol sukelaei
al achter vol... wat anders!

9.

Hy roept en smyt naer 't volk dat loopt
en grypt al alle kanten:
alhier ! Alhier maer ! koopt wat, koopt !
Van daege half geld, kalanten !

10.

Koopt alderbeste winkelwaer,
geschikt voor alle magen,
en of 't een Tortorelle waer'
't Comt alles van der hagen !

11.

Al wat er aen het verken is
is goed, ja, maer wie weet er,
dat van der hagen niets, gewis,
en komt of 't is nog beter ?

12.

Om zyne pligt te kwyten

.....

In Noorder en in Zuider tael,

in alle winkels t' hoope

en is er niet da 'k altemael

voor geld niet en verkoope.

13.

Zoo roept de sater immer voort

zoo lang de lieden koopen ;

zoo lang hy niet en wordt gestoord

en dat ze al met hem loopen.

14.

Maer klaegt er ievers een student

van 't kraemke van der hagen,

uit vrees dat hy de vente schendt

men zal den hond op jagen !

15.

Den hond, want ja, daer loopt een hond

den koopman af en tegen,

de peesden in den wagen rond,

al doen..... wat honden plegen !

16.

Hy loopt alhier, hy loopt aldaer,

de straetjes op en neder.

Hy zoekt... wie weet al wat en waer ;

komt weg en keert nog weder.

Doch niemand geeft of zwicht er om

.....

17.

Maer als er een te by durft staen,

of 't minste woordje wagen,

op één van die te winkel grien

en koopen van der hagen,

18.

dan grinst die vuile roode hond

en toogt zijn botte tanden,

en zoekt met spog uit zynen mond

den dader te beschanden.

19.

Hy bast, de rekel bast alom,

om zyne pligt te kwyten.

Doch niemand geeft of zwicht er om :

de rekel zal niet byten.

20.

Tenzy wanneer hy, arme dwaes,

zyn kriegel bloed voelt jukken:

dan byt hy, maer hij byt, helaes !

zyn eigen lyf aan stukken.

G. Spoker, Stud.

F. Baur, Uit Gezelle's leven en werk, 1930, p.

Het andere stuk, van even groote uitbreiding, gaat als

volgt :

De rekel kan niet byten.

Cela est charmant. Voici maintenant le couplet a retoucher ou à changer tout à fait:

Of byt hy 't is wanneer hy voelt

.....

« Aen den opsteller van het Vlaemsche Land.

Op de oevers der Heulebeke.

Mynheer,

In eenen pennestryd dien gy onlangs aengevangen hebt,

bemerkte ik zonderlinge en wel verschillende dingen : het

leven van den H. Antonius de Padua botste tegen het vuil

Noord en Zuid ; de schynheilige Gazette van Gent stond

tegenover het goddeloos Journal de Gand ; de walgelyke

Studenten-Almanak beweerde een paer te maken met de

Maegd van Orléans ; dit alles was achter en vooren bezegeld

met een haeg dragende tot opschrift : 'T comet al Van

der Haghen. Ik heb in 't volgende liedeken op myne wyze

willen beschryven dien winkel waeruit alles komt : staet

het u aen en vreest gy geen derde deurwaarders-exploit,

plaets het in uw blad, en geloof my enz.

G. Spoker, Student.

T' COMET AL VAN DER HAGEN.

F. Baur, Uit Gezelle's leven en werk. Leuven: Davidsfonds, 1930, p.128-132

4 A. Neut leest hier foutief pater i.p.v. sater zie ook de brief van [B. Van Hove aan Guido Gezelle](#)

5 zie strofe 20: de luizen in de pels van de hond

6 De Gentse liberale krant *De Broedermin*, bevriend met Vanderhaeghen, had zich in dit conflict gemengd.

7 strofe 19

Dat hy wordt zelf gebeten

Van 't geen hem op de huidt krioelt

En dat hem op zal eten.⁸

Pardon des observations; mais nous sommes en bonne

..... [p2]

veine, & il faut tâcher de la conserver. On travaille à mort contre la Gazette van Gent, & parmi les travailleurs, il y a des gens très susceptibles qu'il faut menager. Vous comprenez.

Je vous recommande l'idée de l'article du Vlaemsche Land de ce jour: le tribunal correctionnel a condamné 1° les auteurs de la saloperie carnavalesque⁹ 2° ceux qui ont troublé le service divin à St-Sauveur à Gant, lors du carnaval; 3° l'individu qui a frappé le prêtre Bataille. Tous ces faits ont eu lieu en carnaval. On a donc attaqué les moeurs, l'église et le prêtre, à la suite des attaques incessantes dont ils sont l'objet, et que vous stigmatisez si bien dans votre réponse à l'Observateur¹⁰ Voyez le Bien public qui porte la date de ce jour (Chronique judiciaire) et le Vlaemsche Land de demain, & je suis sûr que vous ferez le plus bel article qui ait jamais paru dans la presse. Je l'attends à Bruges pour mardi, ou si faire se pouvait pour lundi midi à Gand. Il paraîtrait dans ce dernier cas mardi même. Vous voyez que je me gêne avec vous.

.....

8 In de uiteindelijke versie werd het beeld van de luizen weggelaten in de laatste strofe:

Tenzy wanneer hy, arme dwaas,

zyn kriegel bloed voelt jukken:

dan byt hy, maar hy byt, helaas!

Zijn eigen lyf aan stukken.

9 Vermoedelijk verwijzing naar wat beschreven wordt in het Vlaemsche Land: (1 Maert 1857): 'Maendag avond heeft eene bende betaelde gemaskeerden de koffijhuizen en herbergen der stad doorloopen, om eenige tafereelen, in een slach van tooverlanteern gesloten, te laten zien; ...men verbeeldde ook priesters, bisschoppen, paters en nonnen, half naakt, en zich aan afgrijzelijke daden overleverende'.

Zie: A. Vandeputte. Guido Gezelle op het oorlogspad. In: DWB: (1936) p.412

10 Liberale krant

Il n'y a pas de mais qui tienne: pendant les vacances, vous serez pendant deux

..... [p3]

jours à nous. C'est irrévocablement décidé.

Pendant que je vous écris les lignes, on m'annonce la décision du tribunal correctionnel¹¹ de Gand, dans l'affaire du rébellion à la police lors du carnaval. Pyn père est acquitté, mais son digne fils est condamné à un mois de prison. La bande qui se trouvait au tribunal, était consternée.

La poste va partir.

Tout à vous.

A. Neut.

.....

11 Zie: Bien Public 28/03/1857 en 28/03/1857

Briefbeschrijving

Verzender	Neut, Amand
Ontvanger	[Van Hove, Bruno]
Verzendingsdatum	[28/03/1857]
Verzendingsplaats	Gent (Gent)
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis de brief van B. Van Hove aan G.G.; datum gereconstrueerd op basis van artikel, J. Boets, Gezelle in 8 delen. in: Gezellekroniek. Jrg. (1982), p.32.
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis de brief van B. Van Hove aan G.G.; datum gereconstrueerd op basis van artikel, J. Boets, Gezelle in 8 delen. in: Gezellekroniek. Jrg. (1982), p.32.
Gepubliceerd in	citaten in: J. Boets, Gezelle in 8 delen. in: Gezellekroniek. Jrg. (1982), p.32

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	dubbel vel, 213x139 wit papiersoort: 3 zijden beschreven, inkt
Staat	volledig
Vormelijke bijzonderheden	bijlage bij handgeschreven brief van B. Van Hove aan Guido Gezelle op zijde 4

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	7714
Bibliotheekrecord	https://brugge.bibliotheek.be/detail/?itemid=library/v/obbrugge/gezelle14015

Inhoud

Incipit	Merci de votre envoi, qui malheureusement ne peut
Tekstsoort	brief
Talen	Frans; Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	[28/03/1857], Gent, Amand Neut aan [Bruno Van Hove]
Editeur	Els Depuydt
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2023
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.

Disclaimer

De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be.
